

ECONOMIA (Batxillerat)

Finalitat de l'assignatura

El coneixement de l'economia és essencial per entendre el món on vivim. L'economia és present en tots els aspectes de la nostra vida, des de les decisions que prenem com a individus o famílies fins a les estructures de les empreses i dels estats. Per aquest motiu, és necessari que qualsevol ciutadà conegui la pluralitat de marcs teòrics que intenten donar resposta als esdeveniments econòmics, així com el llenguatge específic emprat pels economistes i pels mitjans de comunicació per analitzar aquests fets.

La importància creixent dels assumptes econòmics en la societat planteja la necessitat d'una formació específica que proporcioni a l'alumne les claus necessàries per comprendre l'economia com a aspecte bàsic de la realitat actual i del seu propi entorn, les Illes Balears.

Parlar d'economia és parlar d'elecció i de l'impacte que tenen les tries dels individus sobre la resta de la societat. Per tant, l'estudi de l'economia ens proporciona uns coneixements més precisos, amplis i detallats de la societat actual; facilita la comprensió de conceptes com *inflació*, *desocupació*, *pobresa*, *distribució de la renda*, *esgotament dels recursos naturals*, *creixement*, *educació*, etc.; potencia les habilitats i les destreses de raonament, abstracció i interrelació, i proporciona eines per examinar de forma crítica la societat on vivim. A més, contribueix a desenvolupar la curiositat intel·lectual, la capacitat analítica, el rigor i l'amplitud de perspectives a l'hora d'afrontar l'estudi i la recerca de diversos temes, aporta un coneixement matemàtic i estadístic, i l'habilitat d'explicar i transmetre, de forma oral i escrita, idees i conclusions amb arguments i evidències empíriques, i proporciona un sòlid sentit de l'ètica i el respecte per l'ésser humà i una intensa capacitat de fer feina, tant individualment com en equip.

Govern de les Illes Balears

Conselleria d'Educació i Universitat
Direcció General de Planificació,
Ordenació i Centres

La inclusió d'aquesta disciplina en el currículum del batxillerat com a matèria troncal del batxillerat d'humanitats i de ciències socials s'explica per la gran transcendència social de l'economia, el coneixement de la qual contribueix a fomentar la millora de la qualitat de vida, el progrés i el benestar social.

Estructura del currículum

Els blocs de continguts s'ordenen en tres grans apartats: el primer, que agrupa els tres primers blocs, ofereix una perspectiva més microeconòmica; el segon, que agrupa els blocs quart i cinquè, presenta un enfocament més macroeconòmic, i, finalment, el tercer, que inclou els blocs sisè i setè, proporciona tant la visió internacional com la dels principals problemes econòmics actuals.

El primer apartat, que inclou els tres primers blocs, presenta els problemes bàsics que es planteja l'economia derivats de l'existència d'uns recursos escassos, defineix i situa els distints sistemes econòmics, i acostia al coneixement del comportament dels agents econòmics, sobretot les empreses i els consumidors, i, per tant, del funcionament dels mercats de béns i serveis. La comprensió del funcionament del mecanisme del mercat a través de la representació gràfica de les funcions d'oferta i demanda és la part que requereixi més atenció i, per tant, més temps de dedicació en l'aprenentatge.

El segon apartat, corresponent als blocs quart i cinquè, introdueix l'alumne en el coneixement del funcionament de l'economia nacional. Després de reconèixer els indicadors econòmics, se centra en les funcions del sector públic en l'economia i en les del sistema financer. En aquest apartat el procediment clau ha de ser l'anàlisi de dades, des del procés de recerca i selecció de la informació adequada fins a la preparació de l'informe i la presentació amb els mitjans més adients. La participació en debats prèviament preparats pot servir especialment per analitzar fets d'actualitat referents a mesures preses per l'Administració o per l'autoritat monetària.

En el darrer apartat, format pels dos darrers blocs, es tracta de donar una visió de l'economia més enllà de les fronteres d'una àrea econòmica i amb una perspectiva més a llarg termini. Per tant, s'han estudiat les funcions del sector públic en l'economia, els cicles econòmics i el creixement, i també les relacions econòmiques internacionals. Els alumnes han d'utilitzar tots els procediments treballats en els apartats anteriors.

Orientacions metodològiques

Mètodes i propostes didàctiques

Per impartir la matèria d'economia s'ha de seguir una metodologia que tenguin presents els problemes econòmics actuals i que constantment faci referències a la realitat de les Illes Balears, sense oblidar la necessitat de donar-hi un enfocament interdisciplinari que posi l'economia en un context sociològic, polític i històric.

La diversitat d'alumnes i la varietat de continguts que s'han d'impartir aconsella emprar una àmplia gamma d'estratègies didàctiques, que combinin les expositives i les d'indagació. El major o menor grau d'ajuda pedagògica que ha de proporcionar el professor depèn, en gran mesura, dels coneixements previs de l'alumne i dels tipus de continguts que s'hagin de tractar.

Les estratègies expositives són útils per promoure aprenentatges significatius i consisteixen a presentar els continguts, oralment o per escrit, estructurats de forma clara i coherent, i de forma que connectin amb els coneixements de partida dels alumnes. Aquestes estratègies són adequades en la fase d'introducció de la matèria, a fi d'oferir a l'alumne una visió global i integradora. Els esquemes i els mapes conceptuals són un recurs molt útil per als professors quan duen a terme activitats expositives.

Les estratègies d'indagació a compleixen una funció molt important en l'adquisició de procediments i actituds, ja que plantegen a l'alumne situacions que l'estimulen a reflexionar i a posar en joc les seves idees, els conceptes i les formes d'explicar els fets econòmics. Mitjançant aquestes estratègies, els alumnes, d'una banda, poden aproximar-se a situacions reals noves i/o problemàtiques que els han de permetre aplicar els coneixements ja adquirits per assolir nous aprenentatges i, de l'altra, tenen l'oportunitat d'oferir respostes creatives per resoldre problemes. Tot plegat contribueix a fomentar l'autonomia dels alumnes en la feina i a crear un clima d'interrelacions a l'aula. Hi ha una tipologia variada d'activitats que poden ser més o menys concretes o aplicables a situacions diferents. Les activitats d'ensenyament i aprenentatge que es duguin a terme amb els alumnes han de ser prèviament planificades i seqüenciades, s'han d'adaptar al tipus de contingut que es vol ensenyar i han de ser tan diverses com sigui possible perquè resultin més motivadores. Entre les activitats que es poden fer, destaquen les següents: els treballs monogràfics; les entrevistes i les enquestes; l'anàlisi de situacions i la resolució de problemes; la lectura crítica i raonada de textos de naturalesa econòmica; l'aprenentatge cooperatiu; l'argumentació i la participació en debats preparats prèviament; la utilització de programes de simulació per a

ordinador i de jocs de rol en què els estudiants poden situar-se davant un problema determinat amb una perspectiva i un punt de vista diferents dels que els són habituals; les visites a empreses i institucions d'interès econòmic i social; l'elaboració d'un diccionari de termes econòmics, etc.

Per tot això, la metodologia més adient és una metodologia oberta i flexible: oberta en el sentit de permetre modificar la programació a mesura que es posa en pràctica i flexible per permetre adaptar l'ensenyament a les característiques i al ritme d'aprenentatge dels alumnes que componen l'aula (individualització), a fi d'incorporar-hi l'atenció a la diversitat.

Recursos didàctics

Els criteris en la selecció de recursos didàctics i la forma d'utilitzar-los constitueixen un factor bàsic per afavorir una actuació docent coherent. És molt important fer una bona selecció de materials que siguin variats i suggerents per afavorir la feina autònoma dels alumnes i l'ensenyament dels diferents tipus de continguts que s'han d'impartir.

Els llibres de text constitueixen un material útil per a la pràctica educativa. Tanmateix, és convenient que es combinin amb altres materials de característiques distintes, com llibres de consulta, anuaris, publicacions especialitzades, etc. Per emprar aquests recursos cal crear una biblioteca d'aula que reuneixi aquesta diversitat de materials.

Un altre recurs molt valuós són els materials de feina preparats pel professor: apunts, esquemes o mapes conceptuals, qüestionaris breus, casos pràctics, etc. Aquests materials requereixen un esforç molt important del professor, però resulten molt útils, ja que permeten aplicar els continguts treballats, explorar idees prèvies, etc.

El material audiovisual constitueix una bona ajuda per comprendre temes i conceptes complexos a partir de situacions. La utilització d'aquest recurs no s'ha de convertir en una simple visualització de continguts, sinó que ha d'anar precedida d'una introducció i ha de finalitzar amb unes conclusions.

La premsa diària constitueix un altre recurs imprescindible per tractar els problemes econòmics d'actualitat amb els coneixements adquirits. La diversitat d'informacions que proporciona permet analitzar i contrastar enfocaments diferents o complementaris sobre els mateixos fets.

Distribució espai-temps. Tipologia d'agrupaments

L'organització de l'espai de l'aula i la constitució de grups són aspectes relacionats. Hi ha determinades activitats que exigeixen una feina individual que permeti la reflexió de l'alumne i el suport didàctic del professor de forma individualitzada.

En altres moments del procés és convenient organitzar les activitats en grups petits que permetin l'intercanvi de punts de vista i opinions entre els alumnes, fet que pot afavorir la cooperació i la cohesió entre ells.

Per a determinades activitats col·lectives de posada en comú, col·loquis, debats, etc., és adequada una organització del grup classe que permeti als alumnes conèixer i valorar punts de vista distints mitjançant les exposicions de la resta de companys.

L'organització del temps és un altre factor que cal considerar quan s'han de decidir els terminis o la durada de les activitats. S'ha de tenir en compte el ritme d'aprenentatge dels alumnes per evitar situacions d'ansietat a l'hora de fer les tasques, situacions que obstaculitzen el procés d'aprenentatge i deteriorenen l'ambient de l'aula.

Tractament disciplinari

Avui en dia és imprescindible donar a l'estudi de l'economia un enfocament interdisciplinari que la posi dins un context sociològic, polític i històric.

La matèria d'economia recolza en les capacitats desenvolupades i en els coneixements adquirits en altres àrees, com les ciències socials, les ciències de la naturalesa o les matemàtiques, que permeten a l'alumne aïllar variables, establir relacions entre elles, formular hipòtesis, etc.

Igualment, s'ha de ressaltar que no es tracta d'una disciplina independent, ja que per comprendre-la calen altres ciències: la història, pels coneixements que aporta de les experiències d'altres èpoques; les matemàtiques, ja que requereix el coneixement de l'estadística descriptiva i la interpretació del càlcul dels paràmetres més significatius, així com de les diferents formes de representació gràfica com a eines fonamentals per assegurar l'anàlisi de dades; la geografia, com a font per a l'estudi de les variables que incideixen

en el creixement econòmic i el determinen; de la psicologia, en qüestions relacionades amb la conducta humana davant la necessitat d'elecció, les preferències, els gusts, etc. Totes aquestes matèries permeten a l'alumne obtenir una visió global de la realitat actual.

Avaluació

L'avaluació és un dels instruments fonamentals del procés d'ensenyament i aprenentatge. Mitjançant l'avaluació es pretén valorar què passa a l'aula i per què passa i analitzar en cada moment les desviacions que es produeixen entre el que s'ha planificat o programat i la pràctica educativa.

El professor ha d'avaluar tant els aprenentatges dels alumnes com els processos d'ensenyament i la seva pràctica docent.

Les activitats d'avaluació s'han de concebre com una continuació de les activitats d'aprenentatge que els alumnes han duit a terme, per la qual cosa han d'estar connectades amb aquestes i no s'han de reduir a fer unes proves determinades.

Les tècniques d'avaluació han de ser diverses, ja que han de permetre considerar l'aprenentatge dels alumnes en tots els seus vessants.

En el procés general d'avaluació hem de preveure tres fases:

Avaluació inicial, com a anàlisi dels coneixements previs de l'alumne abans de començar nous blocs de continguts. Aquests coneixements s'han de tenir en compte per planificar l'ajuda pedagògica que els permeti adquirir els nous continguts.

Avaluació formativa, que s'ha de desenvolupar durant el curs i s'ha d'anar nodrint de la mateixa reflexió del docent sobre la seqüència d'ensenyament-aprenentatge. D'aquesta manera, ha d'anar modulant el nivell i la durada dedicada als diferents continguts i també ha de revisar i ajustar el nivell de les activitats.

Pel que fa a l'avaluació sumatòria, es proposa una avaluació contínua, en tant que els continguts no es poden donar per assolits a partir d'una sola activitat d'avaluació, sinó que la complexitat d'alguns conceptes demana un assoliment progressiu i continuat. Per adquirir aquest coneixement més

profund, és important habitar l'alumne a la reflexió i a la comprensió dels conceptes, i evitar la memorització ràpida. És necessari, doncs, que les qüestions i les activitats que es plantegin suposin la interrelació de conceptes, l'aplicació a situacions reals, la interpretació de dades extretes de l'actualitat, etc.

A més de les fases generals del procés d'avaluació, s'han de tenir en compte l'autoavaluació i l'avaluació cooperativa, especialment pel que fa a l'avaluació de la feina en equip, a fi d'aconseguir que l'alumne sigui partícip del seu propi procés d'aprenentatge.

El paper dels docents

A l'escola del segle XXI, el paper del professor ha canviat: ja no és un simple transmissor de continguts, sinó que és un coparticipant en el procés d'aprenentatge dels alumnes, és qui els guia a l'hora de seleccionar, organitzar, valorar i compartir la informació que obtenen per si mateixos.

L'alumne s'ha de convertir en el protagonista de l'educació. S'han de crear estils i atmosferes d'aprenentatge en què siguin els alumnes els qui generin processos i puguin mostrar el que han descobert i aprèn als altres alumnes, al professor i a la comunitat. Per això, el professor ha de potenciar les estratègies d'indagació, a fi que l'alumne esdevengui crític amb el coneixement acumulat, el posi en qüestió i plantegi dubtes, i a fi d'aconseguir desenvolupar les seves capacitats per crear nous coneixements a partir de la seva pròpia pràctica.

Participació de les famílies

Les famílies són un recurs imprescindible per participar en l'educació dels alumnes, no sols dins l'àmbit familiar, sinó també en l'àmbit escolar. Els pares acompanyen els fills i els donen suport en el seu procés de desenvolupament i aprenentatge, procés que comparteixen amb ells.

Per dur a terme la tasca docent, el professor s'ha de basar en la informació rellevant que aporten les fonts del currículum, entre les quals hi ha la font sociològica, que proporciona, entre altres, informació sobre el medi en què l'alumne està immers. La família és el medi social més proper a l'alumne. Així, és evident la importància que té per a la tasca docent conèixer les famílies i tenir-hi contacte.

La participació de les famílies s'ha d'entendre des de dues perspectives diferents: una d'individual, com a pares d'un alumne concret (formació-informació), i una altra de col·lectiva, que implica la col·laboració de les famílies a l'hora de gestionar o organitzar determinades activitats (tallers, xerrades, sortides, etc.) o a l'hora de participar-hi.

Contribució de l'assignatura al desenvolupament de les competències

L'economia contribueix a l'adquisició de les competències clau del batxillerat.

La competència en comunicació lingüística fa referència a la utilització del llenguatge en contextos propis de ciutadans adults com a instrument de comunicació oral i escrita, de representació, interpretació i comprensió de la realitat, de construcció i comunicació del coneixement, i d'organització i autoregulació del pensament, de les emocions i de la conducta. La matèria d'economia ajuda a assolir aquesta competència, ja que contribueix a l'enriquiment del discurs escrit i oral de l'alumne per mitjà de l'ús del vocabulari econòmic, així com a la introducció de valors numèrics i de raonaments a partir de models i a la participació en debats.

Quant a la competència matemàtica i les competències bàsiques en ciència i tecnologia, és evident que l'estudi de l'economia contribueix a l'adquisició d'aquestes competències, ja que el món com més va més es mou dins els paràmetres científics, de manera que l'econometria i les matemàtiques aplicades a les ciències socials són un instrument fonamental per assolir-ho. Així, a l'hora d'analitzar qualsevol indicador macroeconòmic cal disposar de l'habilitat necessària per interpretar informacions, dades i argumentacions, i demostrar un esperit crític en l'observació i en l'anàlisi sistemàtica de la realitat. Així mateix, el mètode científic aplicat a l'economia requereix el coneixement d'elements matemàtics bàsics i l'ús de processos de raonaments que condueixin a resoldre els problemes o a obtenir informació.

La competència digital en l'àrea d'economia s'assoleix en la mesura que les diferents fases de la resolució de problemes poden ser assistides i executades mitjançant eines informàtiques i audiovisuals: la recerca d'informació a través d'Internet o de suports digitalitzats, o la utilització de fulls de càlcul, fotografies, programes de simulació per ordinador, pàgines web, etc. L'excés d'informació, d'una banda, i la facilitat per accedir-hi, de l'altra, són les dues conseqüències de l'aparició i l'extensió de les noves tecnologies de la

informació i la comunicació. La feina dels professors s'ha de centrar a exigir rigor a l'hora de seleccionar la informació, de contrastar-la o de verificar-la amb fonts oficials.

La competència d'aprendre a aprendre s'adquireix mitjançant el desenvolupament d'estratègies per resoldre problemes pràctics. L'estudi de l'economia implica la curiositat per formular preguntes i l'habilitat per identificar i gestionar la diversitat de respostes possibles utilitzant diverses estratègies i metodologies que permetin afrontar la presa de decisions de manera racional i crítica. A més, exigeix habilitats per obtenir informació i per transformar-la en coneixement propi relacionant i integrant la nova informació amb els coneixements previs i amb la pròpia experiència personal, a fi de saber aplicar els nous coneixements i capacitats en situacions similars i contextos diversos.

Les competències socials i cíviques fan possible comprendre la realitat social en què es viu, cooperar, conviure i exercir la ciutadania democràtica en una societat plural. L'estudi de l'economia ofereix l'oportunitat de conèixer millor l'entorn immediat i també el món globalitzat. També ajuda a fer que els alumnes defensin de manera argumentada la pròpia opinió respectant les opinions dels altres en debats i activitats en grup.

El sentit d'iniciativa i l'esperit emprenedor fan referència a la capacitat de triar amb criteri propi, d'imaginar projectes i de dur endavant les accions necessàries per desenvolupar les opcions i els plans personals, a fi d'adquirir autonomia i responsabilitat en la presa de decisions i consciència de les conseqüències dels seus actes. L'economia ajuda a adquirir aquesta competència perquè cerca transformar les idees en accions, és a dir, proposar-se objectius, planificar projectes i dur-los a terme elaborant plantejaments previs o idees noves i cercant solucions.

L'estudi de l'economia contribueix a la competència de consciència i expressions culturals des de la consideració del coneixement com la manera que té la societat de produir, intercanviar i créixer econòmicament com a contribució al desenvolupament cultural. Les diferents maneres d'organitzar l'economia al llarg de la història han contribuït al patrimoni cultural de la humanitat. Les diferents fases històriques s'han correspost amb situacions i sistemes econòmics diferents i amb diferents maneres de resoldre els problemes econòmics fonamentals de satisfacció de les necessitats i de desenvolupament.

Objectius específics

1. Identificar el cicle de l'activitat econòmica. Reconèixer l'existència de diferents sistemes econòmics i les formes de respondre als problemes econòmics. Prendre consciència de les relacions entre el sistema econòmic i els fenòmens socials. Analitzar el sistema econòmic de les Illes Balears.
2. Relacionar els fets econòmics significatius amb el context social, polític i cultural en què es produeixen. Traslladar aquesta reflexió a les situacions quotidianes i aplicar els procediments d'indagació de les ciències socials a partir de diverses fonts i mitjans d'informació.
3. Valorar positivament l'ús de models per analitzar la realitat econòmica i ser conscient tant de la utilitat com de les limitacions d'aquests models. Explicar les característiques principals que diferencien el sistema d'economia de mercat respecte d'altres i valorar-ne els avantatges i els inconvenients.
4. Comprendre l'estructura bàsica de l'economia de les Illes Balears, d'Espanya i d'Europa mitjançant la conjunció de variables que n'expliquin la situació actual, els factors de creixement i les repercussions sobre el medi ambient i la qualitat de vida de les persones, i poder-ho comparar amb un altre o uns altres moments històrics.
5. Analitzar i proposar mesures de política econòmica que puguin ajudar a reconduir o resoldre determinats problemes i/o desequilibris econòmics. Establir també les limitacions o els inconvenients que pot suposar la implantació d'aquestes mesures, la recerca d'objectius contraposats o els interessos polítics.
6. Intervenir en un debat per expressar els propis arguments utilitzant la terminologia econòmica i les dades adequades al context. Acceptar punts de vista diferents com a via d'enriquiment personal.
7. Reflexionar sobre la necessitat d'una economia sostenible. Analitzar i valorar críticament les repercussions del creixement econòmic sobre el medi ambient i la qualitat de vida de les persones. Tenir una opinió sobre els diferents graus de desenvolupament de les economies i les alternatives al model de creixement.
8. Interpretar els missatges, les dades i les informacions que apareixen en els diversos mitjans de comunicació sobre desajusts econòmics actuals i analitzar les mesures correctores de política econòmica que es proposen.
9. Analitzar el paper de les noves tecnologies de la informació en el procés d'integració dels països i valorar els canvis que la globalització provoca en el funcionament i en l'economia de les societats.
10. Manifestar interès i curiositat per conèixer els grans problemes econòmics actuals, com les desigualtats econòmiques mundials, la concentració

empresarial, les desigualtats per raó de sexe i cultura, la pobresa, la degradació mediambiental, el consum innecessari, etc., i analitzar-ho amb sentit crític i solidari.

Continguts, criteris d'avaluació i estàndards d'aprenentatge avaluables

BLOC 1. ECONOMIA I ESCASSETAT. L'ORGANITZACIÓ DE L'ACTIVITAT ECONÒMICA
Continguts
L'escassetat, l'elecció i l'assignació de recursos. El cost d'oportunitat. Els agents econòmics. El flux circular de la renda entre les famílies, les empreses i el sector públic. Els diferents mecanismes d'assignació de recursos. Anàlisi i comparació dels diferents sistemes econòmics. Els models econòmics. Economia positiva i economia normativa. Identificació i anàlisi dels principals problemes de l'economia de les Illes Balears.
Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables
1. Explicar el problema dels recursos escassos i les necessitats il·limitades. <i>1.1. Reconeix l'escassetat i la necessitat d'elegir i de prendre decisions com els elements més determinants que s'han d'afrontar en tot sistema econòmic.</i> 2. Observar els problemes econòmics d'una societat, analitzar les formes de resolució d'aquests problemes des del punt de vista dels diferents sistemes econòmics i expressar-ne una valoració crítica. <i>2.1. Analitza els diferents plantejaments i les diferents formes d'abordar els elements clau en els principals sistemes econòmics.</i> <i>2.2. A partir de casos concrets, analitza els canvis més recents en l'escenari econòmic mundial i els relaciona amb les circumstàncies tècniques, econòmiques, socials i polítiques que els expliquen.</i> <i>2.3. Compara diferents formes d'abordar la resolució de problemes econòmics a partir d'exemples de situacions econòmiques actuals de l'entorn internacional.</i> 3. Comprendre el mètode científic que s'utilitza en l'àrea de l'economia així com identificar les fases de la recerca científica en economia i els models econòmics. <i>3.1 Distingeix les proposicions econòmiques positives de les proposicions econòmiques normatives.</i>
BLOC 2. L'ACTIVITAT PRODUCTIVA

Continguts
L'empresa: objectius i funcions. Procés productiu i factors de producció. Divisió tècnica de la feina, productivitat i interdependència. La funció de producció. Obtenció i anàlisi dels costos de producció i dels beneficis. Els sectors econòmics i la interdependència que presenten. L'estructura productiva de les Illes Balears i d'Espanya. Lectura i interpretació de dades i gràfics de contingut econòmic. Anàlisi d'esdeveniments econòmics relativa a canvis en el sistema productiu o en l'organització de la producció en el context de la globalització.
Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable
1. Analitzar les característiques principals del procés productiu. <i>1.1. Expressa una visió integral del funcionament del sistema productiu partint de l'estudi de l'empresa i la seva participació en sectors econòmics, així com la seva connexió i interdependència.</i> 2. Explicar les raons del procés de divisió tècnica de la feina. <i>2.1. Relaciona el procés de divisió tècnica de la feina amb la interdependència econòmica en un context global.</i> <i>2.2. Indica les diferents categories de factors productius i les relacions entre productivitat, eficiència i tecnologia</i> 3. Identificar els efectes de l'activitat empresarial per a la societat i la vida de les persones. <i>3.1. Estudia i analitza les repercussions de l'activitat de les empreses, tant en un entorn proper com en un entorn internacional.</i> 4. Expressar els principals objectius i funcions de les empreses a partir de referències reals de l'entorn proper i transmetre la utilitat que es genera amb l'activitat que duen a terme. <i>4.1. Analitza i interpreta els objectius i les funcions de les empreses.</i> <i>4.2. Explica la funció de les empreses de crear o incrementar la utilitat dels béns.</i> 5. Relacionar i distingir l'eficiència tècnica i l'eficiència econòmica. <i>5.1. Determina i interpreta l'eficiència tècnica i econòmica a partir dels casos plantejats.</i> 6. Calcular i emprar els costos i els beneficis de les empreses, així com representar i interpretar gràfics relatius als conceptes esmentats. <i>6.1. Comprèn i utilitza diferents tipus de costos, tant fixos com variables, totals, mitjans i marginals, i representa i interpreta gràfics de costos.</i> <i>6.2. Analitza i interpreta els beneficis d'una empresa a partir de supòsits d'ingressos i costos d'un període.</i>

7. Analitzar, representar i interpretar la funció de producció d'una empresa a partir d'un cas donat.

7.1. Representa i interpreta gràfics de producció total, mitjana i marginal a partir de supòsits donats.

BLOC 3. EL MERCAT I EL SISTEMA DE PREUS

Continguts

La corba de demanda. Moviments al llarg de la corba de demanda i desplaçaments en la corba de demanda. Elasticitat de la demanda.

La corba d'oferta. Moviments al llarg de la corba d'oferta i desplaçaments en la corba de l'oferta. Elasticitat de l'oferta.

L'equilibri del mercat.

Diferents estructures de mercat i models de competència.

La competència perfecta. La competència imperfecta. El monopoli.

L'oligopoli. La competència monopolística.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables

1. Interpretar, a partir del funcionament del mercat, les variacions en les quantitats de béns i serveis demanades i oferides en funció de diferents variables.

1.1. Representa gràficament els efectes de les variacions de les diferents variables en el funcionament dels mercats.

1.2. Expressa les claus que determinen l'oferta i la demanda.

1.3. Analitza les elasticitats de la demanda i de l'oferta i interpreta els canvis en els preus i les quantitats, així com els efectes que tenen sobre els ingressos totals.

2. Analitzar el funcionament de mercats reals i observar les diferències que presenten amb els models, així com les conseqüències que tenen per als consumidors, les empreses o els estats.

2.1. Analitza i compara el funcionament dels diferents tipus de mercats i n'explica les diferències.

2.2. Aplica l'anàlisi dels diferents tipus de mercats a casos reals identificats a partir de l'observació de l'entorn més immediat.

2.3. Valora, de forma crítica, els efectes que es deriven sobre els que participen en els diversos mercats.

BLOC 4. LA MACROECONOMIA

Continguts

Macromagnituds: la producció, la renda, la despesa, la inflació, el tipus d'interès.

Anàlisi i comparació de les diferents magnituds macroeconòmiques de les Illes Balears i d'Espanya.

El mercat laboral. La desocupació: tipus de desocupació i causes. Polítiques contra la desocupació. Característiques del mercat laboral a les Illes Balears. Els vincles dels problemes macroeconòmics i la interrelació que presenten. Limitacions de les variables macroeconòmiques com a indicadors del desenvolupament de la societat.
Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables 1. Diferenciar i emprar les principals magnituds macroeconòmiques, analitzar les relacions que hi ha entre elles i valorar els inconvenients i les limitacions que presenten com a indicadors de la qualitat de vida. 1.1. Valora, interpreta i comprèn les principals magnituds macroeconòmiques com a indicadors de la situació econòmica d'un país. 1.2. Relaciona les principals macromagnituds i les utilitza per establir comparacions amb caràcter global. 1.3. Analitza de forma crítica els indicadors estudiats i en valora l'impacte, els efectes i les limitacions per mesurar la qualitat de vida. 2. Interpretar dades i indicadors econòmics bàsics i l'evolució que presenten. 2.1. Utilitza i interpreta la informació continguda en taules i gràfics de diferents variables macroeconòmiques i l'evolució que presenten en el temps. 2.2. Valora estudis de referència com a font de dades específiques i comprèn els mètodes d'estudi utilitzats pels economistes. 2.3. Empra variables econòmiques en aplicacions informàtiques, les analitza i interpreta, i presenta les valoracions de caràcter personal que en fa. 3. Valorar l'estructura del mercat laboral i la relació que té amb l'educació i la formació, i analitzar de forma especial la desocupació. 3.1 Valora i interpreta dades i gràfics de contingut econòmic relacionats amb el mercat de treball. 3.2. Valora la relació entre l'educació i la formació i les probabilitats d'obtenir una ocupació i salaris millors. 3.3. Investiga i reconeix àmbits d'oportunitats i tendències d'ocupació. 4. Estudiar les diferents opcions de polítiques macroeconòmiques per fer front a la inflació i a la desocupació. 4.1. Analitza les dades de la inflació i la desocupació a Espanya i les diferents alternatives per lluitar contra aquests dos fenòmens.
BLOC 5. ASPECTES FINANCERS DE L'ECONOMIA
Continguts
Funcionament i tipologia dels diners en l'economia. Procés de creació dels diners.

La inflació segons les diferents teories explicatives. La política monetària. Concepte i objectius. Anàlisi dels mecanismes de l'oferta i la demanda monetàries i els efectes que tenen sobre el tipus d'interès. Funcionament del sistema financer i del Banc Central Europeu.
Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable
1. Reconèixer el procés de creació dels diners, els canvis de valor que experimenten i la forma en què es mesuren. 1.1. <i>Analitza i explica el funcionament dels diners i del sistema financer en una economia.</i> 2. Descriure les diferents teories explicatives sobre les causes de la inflació i els efectes que té sobre els consumidors, les empreses i el conjunt de l'economia. 2.1. <i>Reconeix les causes de la inflació i valora les repercussions econòmiques i socials que té.</i> 3. Explicar el funcionament del sistema financer i conèixer les característiques dels principals productes i mercats del sistema. 3.1. <i>Valora el paper del sistema financer com a element canalitzador de l'estalvi a la inversió i identifica els productes i mercats que el componen.</i> 4. Analitzar els diferents tipus de política monetària. 4.1. <i>Raona de forma crítica, en contextos reals, sobre les accions de política monetària i l'impacte econòmic i social que tenen.</i> 5. Identificar el paper del Banc Central Europeu, així com l'estructura de la política monetària que aplica. 5.1. <i>Identifica els objectius i la finalitat del Banc Central Europeu i raona sobre el paper que té i la manera com funciona.</i> 5.2. <i>Describeix els efectes de les variacions dels tipus d'interès en l'economia.</i>
BLOC 6. EL CONTEXT INTERNACIONAL DE L'ECONOMIA
Continguts
Funcionament, suports i obstacles del comerç internacional. La balança de pagaments. Concepte i estructura. Interpretació dels principals components d'una balança de pagaments. Anàlisi de la balança de pagaments de les Illes Balears. Descripció dels mecanismes de cooperació i integració econòmica i, especialment, de la construcció de la Unió Europea. Causes i conseqüències de la globalització i del paper dels organismes econòmics internacionals en la regulació del fenomen.
Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluable
1. Analitzar els fluxos comercials entre dues economies.

- 1.1. *Identifica els fluxos comercials internacionals.*
2. *Examinar els processos d'integració econòmica i descriure les passes que s'han produït en el cas de la Unió Europea.*
 - 2.1. *Explica i reflexiona sobre el procés de cooperació i integració econòmica produït a la Unió Europea i valora les repercussions i implicacions que ha tingut per a Espanya en un context global.*
3. *Analitzar i valorar les causes i les conseqüències de la globalització econòmica i el paper dels organismes econòmics internacionals en la regulació del fenomen.*
 - 3.1. *Expressa les raons que justifiquen l'intercanvi econòmic entre països.*
 - 3.2. *Describeix les implicacions i els efectes de la globalització econòmica per als països i reflexiona sobre la necessitat d'establir mecanismes per regular-la i coordinar-la.*

BLOC 7. DESEQUILIBRIS ECONÒMICS I EL PAPER DE L'ESTAT EN L'ECONOMIA

Continguts

Les crisis cícliques de l'economia.
 L'Estat en l'economia. La regulació. Els errors del mercat i la intervenció del sector públic. La igualtat d'oportunitats i la redistribució de la riquesa.
 Anàlisi dels components d'un pressupost públic com a instrument de política fiscal. El dèficit públic i finançament del dèficit.
 Valoració de les polítiques macroeconòmiques de creixement, estabilitat i desenvolupament.
 Consideració del medi ambient com a recurs sensible i escàs.
 Identificació de les causes de la pobresa i del subdesenvolupament i possibles vies de solució.

Criteris d'avaluació / Estàndards d'aprenentatge avaluables

1. *Reflexionar sobre l'impacte del creixement i les crisis cícliques en l'economia i sobre els efectes que tenen en la qualitat de vida de les persones, el medi ambient i la distribució de la riquesa en els àmbits local i mundial.*
 - 1.1. *Identifica i analitza els factors i les variables que influeixen en el creixement econòmic, el desenvolupament i la redistribució de la renda.*
 - 1.2. *Diferencia els conceptes de creixement i de desenvolupament.*
 - 1.3. *Reconeix i explica les conseqüències del creixement sobre el repartiment de la riquesa, el medi ambient i la qualitat de vida.*
 - 1.4. *Analitza de forma pràctica els models de desenvolupament dels països emergents i les oportunitats que tenen els països en vies de desenvolupament per créixer i progressar.*

1.5. Reflexiona sobre els problemes mediambientals i la relació que tenen amb l'impacte econòmic internacional, i analitza les possibilitats d'un desenvolupament sostenible.

1.6. Desenvolupa actituds positives en relació amb el medi ambient i valora i considera aquesta variable en la presa de decisions econòmiques.

1.7. Identifica els béns ambientals com un factor de producció escàs, que proporciona inputs i acumula materials de rebuig i residus, la qual cosa suposa valorar els costos associats.

2. Explicar i il·lustrar amb exemples significatius les finalitats i les funcions de l'Estat en els sistemes d'economia de mercat, identificar els principals instruments que utilitza i valorar els avantatges i els inconvenients del paper de l'Estat en l'activitat econòmica.

2.1. Comprèn i explica les diferents funcions de l'Estat: fiscals, estabilitzadores, redistributives, reguladores i proveïdores de béns i serveis públics.

2.2. Identifica els principals errors del mercat, les causes que els provoquen, els efectes que tenen per als agents que intervenen en l'economia i les diferents opcions d'actuació de l'Estat.